

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa W. T. i W. G.

przeciwko I. S.A. w W. i I. sp. z o.o.

w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 października 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pozwanego I. S.A. w W. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adw. M.D. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o podatek od towarów i usług należny od czynności tego rodzaju tytułem zsumowanych kosztów pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powodowie W. T. i W. G. w pozwie wniesionym w dniu 16 marca 2011 r. przeciwko R. Spółce Akcyjnej w W. oraz R. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (w toku postępowania pozwani zmienili nazwy na I. Spółka Akcyjna w W. i I. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.) domagali się zasądzenia od pozwanych solidarnie na swoją rzecz kwoty 153 900 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2007 r. do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części należącej do powodów nieruchomości położonej w W. przy ul. S.. Wynagrodzenia domagali się za okres od dnia 25 czerwca 1997 r. do dnia 14 maja 2009 r. według stawki 36 zł/m² miesięcznie.

Pozwani wnieśli o odrzucenie pozwu z uwagi na wcześniejsze wytoczenie powództwa o to samo roszczenie przez trzecią współwłaścicielkę nieruchomości, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości, z uwagi na to, że nie są właścicielami linii przebiegającej przez działkę powodów. Podnieśli też zarzut przedawnienia roszczeń powodów za okres przekraczający 10 lat.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił wniosek o odrzucenie pozwu, a wyrokiem z dnia 27 maja 2013 r. oddalił powództwo. Przyczyną oddalenia było niewykazanie przez powodów wysokości dochodzonego roszczenia. Sąd Okręgowy uznał, że pozwani kolejno posiadali w złej wierze należący do powodów w udziałach po ¼ grunt w zakresie służebności przesylu, z tym że od 1993 r. kable znajdujące się pod powierzchnią nieruchomości powodów zostały trwale odłączone od sieci dystrybucyjnej. Sąd stwierdził jednak, że powodowie - mimo pouczeń o obowiązku zgłaszania dowodów - nie zgłosili wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego i przez to nie wykazali wysokości przysługującego im wynagrodzenia. Sąd potwierdził też zasadność podniesionego przez pozwanych zarzutu przedawnienia części roszczeń powodów, dochodzonych za okres przed dniem 16 marca 2001 r.

Sąd Apelacyjny w (...), rozpoznający sprawę na skutek apelacji obojga powodów uwzględnił je częściowo i wyrokiem z dnia 18 października 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego I. Spółki

Akcyjnej w W. na rzecz każdego z powodów kwoty po 2 081 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2007 r. do dnia zapłaty i orzekł stosownie o kosztach postępowania, oddalając apelacje w pozostałej części. Sąd drugiej instancji ustalił, że przewody przebiegające pod powierzchnią działki powodów wchodzą w skład majątku spółki od której zasądził należność i nie zostały przeniesione do majątku drugiej z pozwanych spółek, która nie jest w związku z tym legitymowanym biernie adresem roszczeń powodów. Apelacja skierowana przeciwko temu pozwanemu została więc oddalona w całości.

Sąd Apelacyjny podzielił natomiast ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego co do przedawnienia się roszczenia powodów o wynagrodzenia za okres przed dniem 16 marca 2001 r. oraz co do posiadania przez pozwanego fragmentu nieruchomości powodów w złej wierze przez cały sporny okres. Sąd Apelacyjny przeprowadził zawnioskowany w apelacji dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność ustalenia rynkowych stawek wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości objętej postępowaniem, polegającego na usytuowaniu podziemnej sieci energetycznej, w okresie od 16 marca 2001 r. do 14 maja 2009 r. Opinię biegłego M. C. uznał za wiarygodną i na jej podstawie określił wynagrodzenie, jakie pozwana spółka I. powinna uiścić za okres od 16 marca 2001 do 14 maja 2009 r. powodom. Całe wynagrodzenie zamykało się kwotą 9.804 zł, z czego na każde z powodów przypada część odpowiadająca ich udziałom (po $\frac{1}{4}$).

Powodowie wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w zakresie, w jakim ich apelacje zostały oddalone. Zarzucili w niej naruszenie przepisów postępowania - art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 i art. 286 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c.; art. 232 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 236 k.p.c. w związku z art. 278 i 286 k.p.c. oraz w związku z art. 391 § 1 k.p.c.; a także art. 382 i 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Zakwestionowali też prawidłowość wykładni i zastosowania prawa materialnego - art. 225 k.c. w związku z art. 224 § 2 k.c. Domagali się uchylenia zaskarżonej części wyroku Sądu odwoławczego oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) i orzeczenia o kosztach procesu i kosztach udzielonej im pomocy prawnej z urzędu w stawce 150% opłaty.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodów pozwany I. S.A, w W. wniósł jej oddalenie oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron.

Koniecznej selekcji spraw służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpoznania ich skargi przesłanką przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością wniesionej skargi kasacyjnej, ze względu na nieprzeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny dowodu z opinii innego biegłego z zakresu wyceny nieruchomości oraz biegłego z zakresu geodezji lub elektroenergetyki i oddalenie stosownych wniosków dowodowych powodów, mimo że w sprawie zachodziła konieczność powzięcia dalszych wiadomości specjalnych, którymi nie dysponował biegły M.C. ani Sąd. Zdaniem skarżących konieczny był także dowód z opinii kolejnego biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, ponieważ opinia biegłego C. dotyczyła ustalenia rynkowych stawek wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości na cele podziemnej sieci energetycznej, gdy tymczasem sposób korzystania z gruntu polegał na składowaniu pod jego powierzchnią nieczynnych kabli energetycznych.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi -

bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - jednoznacznie wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący powinien unaocznic tę oczywistość, jednak wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W rozpatrywanej sprawie potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego z przyczyn wskazanych przez powodów nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, szczególnie jeśli zważyć, że spoczywanie pod ziemią przewodów nieczynnej linii energetycznej jest bez wątpienia mniej dolegliwe dla właścicieli tej nieruchomości, niż umieszczenie na niej funkcjonujących linii przesyłowych oraz to, że stan wykorzystania przewodów był znany biegłemu. Ocena dowodu z opinii biegłego dokonana przez Sąd Apelacyjny co do zasady nie podlega kontroli w postępowaniu kasacyjnym. Biegły odniósł się do podnoszonych przez strony zastrzeżeń i udzielił odpowiedzi na wszystkie pytania stron zarówno na piśmie (k. 613-619) jak i podczas składania ustnych wyjaśnień do opinii (k. 733- 734).

W konsekwencji powołana przez skarżących podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiła. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, (Dz. U. z 2016, poz. 1714) nie stwierdzając jednak uzasadnienia do przyznania wynagrodzenia w podwyższonej stawce.